Rapport fra Joint Commissions Meeting, CCIA, WCC, Chiang Mai, Thailand, 4.-10. oktober 2026

Til: Mellomkirkelig råd for Den norske kirke
Fra: Sturla J. Stålsett
Dato: 3. november 2026

Bakgrunn

Jeg deltok på World Council of Churches' (WCC) Joint Commissions Meeting i Chiang Mai, Thailand, i oktober 2026 som Den norske kirkes representant i Commission of the Churches on International Affairs (CCIA). Møtet samlet representanter fra WCCs ulike kommisjoner, arbeidsgrupper og programområder for felles refleksjon, erfaringsutveksling og strategisk koordinering.

Vi møttes i en tid preget av økende internasjonal uro, krig og konflikt, demokratisk tilbakegang, økende sosial ulikhet og svekkelse av internasjonale institusjoner og multilateralt samarbeid. Disse utviklingstrekkene dannet et viktig bakteppe for samtalene gjennom hele konferansen.

For meg var konferansen særlig verdifull fordi dette var første gang jeg deltok på et større CCIA-arrangement etter at jeg trådte inn som Den norske kirkes representant i kommisjonen. Samlingen gav dermed en viktig anledning til å bli bedre kjent med kommisjonens arbeid, arbeidsformer, prioriteringer og sentrale ressurs-personer.

Formål

Formålet med Joint Commissions Meeting var å styrke samarbeidet mellom WCCs kommisjoner og arbeidsområder, identifisere felles utfordringer og utvikle strategiske prioriteringer for de kommende årene.

Et sentralt tema gjennom konferansen var hvordan det økumeniske fellesskapet kan møte en verden preget av flere samtidige kriser. Mange av diskusjonene tok utgangspunkt i erfaringen av at de normene og institusjonene som har båret internasjonalt samarbeid siden andre verdenskrig er under press. Dette gjelder både folkeretten, menneskerettighetene og de multilaterale institusjonene som er ment å beskytte disse.

I denne situasjonen ble spørsmålet om hvilke verdier, prinsipper og teologiske overbevisninger som fortsatt kan fungere som et felles fundament for det økumeniske samarbeidet, et gjennomgående tema i flere av programmets samtaler.

Program

Programmet kombinerte plenumssesjoner, workshops, paneldiskusjoner, bibelstudier, kommisjonsmøter og ekskursjoner til lokale organisasjoner og samarbeidsprosjekter.

For meg var besøket hos MAP Foundation, en organisasjon som arbeider for rettighetene til migranter og migrantarbeidere i Thailand, særlig relevant. Organisasjonen arbeider først og fremst med mennesker som har kommet fra Myanmar, Kambodsja og Laos.

Presentasjonene og samtalene gav et tydelig bilde av migrasjonens kompleksitet i regionen. Mange kommer som økonomiske migranter, men for mennesker fra Myanmar er også borgerkrigen og den politiske situasjonen etter militærkuppet viktige drivkrefter. Thailand har i dag om lag 3,6 millioner registrerte migrantarbeidere, og migrantene utgjør rundt ti prosent av arbeidsstyrken. Tallene er usikre. Mange mennesker er fortsatt uregistrerte eller statsløse.

Et viktig poeng i presentasjonene var spenningen mellom migrantenes avgjørende betydning for thailandsk økonomi og myndighetenes tendens til å behandle migrasjon først og fremst som et spørsmål om nasjonal sikkerhet. Selv om registreringsordningene gir en viss juridisk beskyttelse, medfører de også omfattende begrensninger og kontrollmekanismer. Mange opplever fortsatt usikkerhet knyttet til arbeidsrettigheter, tilgang til helsetjenester, skolegang for barn og sosial beskyttelse.

For meg var dette besøket av stor interesse fordi jeg er blitt bedt om å lede CCIAs arbeidsgruppe om flyktninger, migranter og statsløshet. Samtalene med MAP Foundation gav verdifull innsikt i konkrete utfordringer knyttet til migrasjon, arbeidsliv, statsborgerskap og menneskerettigheter i en region som ofte får begrenset oppmerksomhet i europeisk offentlighet.

Mine bidrag

Jeg deltok i en paneldiskusjon om hvilke grunnleggende verdier og «first principles» som fortsatt kan bære det økumeniske samarbeidet i en tid der mange av forutsetningene for internasjonalt samarbeid utfordres. I mitt innlegg tok jeg utgangspunkt i selve begrepet prinsipp, forstått ikke primært som en regel eller norm, men i den dypere betydningen av *in principio* – «i begynnelsen». Med referanser til skapelsesfortellingen i Genesis, Johannesprologen og Augustins refleksjoner over *in principio* argumenterte jeg for at et prinsipp er mer enn et historisk utgangspunkt; det betegner en grunnleggende orientering eller virkelighetsforståelse som strukturerer helheten og gir retning for handling.

Videre trakk jeg linjer til moderne frigjørende og håpsorienterte tradisjoner, særlig Ernst Blochs *Das Prinzip Hoffnung* og Jon Sobrinos formulering av *el principio misericordia*, barmhjertighetsprinsippet. Med dette som tolkningsramme argumenterte jeg for at den økumeniske bevegelsen, fra den tidlige Life and Work-bevegelsen og Stockholmskonferansen i 1925 og frem til i dag, bærer frem grunnleggende verdier og praksiser som fortsatt er avgjørende både for kirkene og for det internasjonale fellesskapet. Disse verdiene gir grunn til takknemlighet, men også til det konferansen

formulerte som et kall til å «reclaim, renew and act» – å gjenerobre, fornye og handle på de tradisjonene og innsiktene som er blitt overlevert.

Jeg understreket særlig at kirkene allerede virkeliggjør sine grunnleggende prinsipper gjennom konkrete praksiser som utøves hver dag over hele verden. Først og fremst skjer dette gjennom forkynnelsen av evangeliet som gledesbudskap og feiringen av liv i fellesskap. Evangeliet er ikke bare informasjon om glede, men et budskap som søker å frembringe glede, håp og liv. Samtidig er kirkene bærere av et kontinuerlig arbeid med sorg, minne og solidaritet med lidende mennesker. De holder levende både erindringen om ofrene og håpet om forsoning.

Jeg pekte videre på betydningen av bekjennelsen (*confession*) i dens dobbelte betydning: som selvkritisk erkjennelse av skyld og svikt, og som positiv bekreftelse av tro, håp og verdier. Sammen med medfølelse (*compassion*), frigjøring (*liberation*), konkret handling og liturgisk praksis utgjør dette en rekke grunnleggende økumeniske praksiser som legemliggjør bevegelsens dypeste prinsipper. Det er gjennom slike praksiser at verdier som menneskeverd, menneskerettigheter, solidaritet, rettferdighet og gjensidig ansvar holdes levende og gis konkret form.

Avslutningsvis argumenterte jeg for at kirkene nettopp gjennom disse praksisene har en særlig oppgave i vår tid: å bevare, fornye og virkeliggjøre et verdibasert språk for fellesskap og ansvar i møte med autoritære, nasjonalistiske og egeninteressedrevne strømninger som utfordrer etablerte normer for internasjonalt samarbeid. De økumeniske «førsteprinsippene» representerer derfor både en verdifull historisk arv, og levende kilder til håp, kritikk og handling i nåtiden.

Jeg deltok også i en workshop om kunstig intelligens (KI), der jeg presenterte noen teologiske refleksjoner over KI sett gjennom et sårbarhetsperspektiv. Jeg la til grunn at det er et teologisk poeng å framheve at KI verken er guddommelig, menneskelig eller levende, men et teknologisk verktøy som må vurderes kritisk og nyansert. Derfor bør AI verken absolutiseres, sakraliseres eller demoniseres. Den raske teknologiske utviklingen gjør det nødvendig med grundig etisk, epistemologisk og teologisk dømmekraft.

I innlegget argumenterte jeg for at sårbarhet ikke først og fremst er et tegn på svakhet, men en grunnleggende egenskap ved livet selv og ved det å være menneske. Menneskelig sårbarhet er ikke bare noe som må overvinnes; den er også kilden til etisk ansvar, relasjoner og omsorg. Jeg understreket betydningen av å skille mellom sårbarhet og skade, mellom det universelle vilkåret at alle mennesker er utsatte (*precariousness*) og de ulikt fordelte formene for utsatthet og marginalisering (*precarity*). Et sentralt etisk spørsmål er derfor hvordan samfunnet kan beskytte menneskers sårbarhet uten samtidig å frata dem handlekraft og verdighet.

Med utgangspunkt i dette perspektivet diskuterte vi også grensene for kunstig intelligens. KI kan utføre stadig mer avanserte oppgaver, men den kan ikke erstatte

menneskelig erfaring og relasjonalitet. Den er ikke sårbar, kroppslig eller levende. Den mangler de grunnleggende dimensjonene av menneskelig eksistens som kommer til uttrykk gjennom anerkjennelse, kroppslig nærvær og resonans med andre mennesker og verden. Nettopp derfor må utviklingen og bruken av KI vurderes i lys av hvordan teknologien påvirker menneskers verdighet, relasjoner og muligheten til å leve gode liv sammen.

Samtalene i workshopen bekreftet at KI i økende grad oppfattes som et område der kirker og trosbaserte organisasjoner har viktige bidrag å gi. Teologiske perspektiver kan bidra til en bredere offentlig refleksjon om teknologiens plass i samfunnet, ikke minst ved å insistere på at menneskelig sårbarhet, verdighet og ansvar må forbli sentrale referansepunkter i møte med stadig kraftigere teknologiske systemer.

Arbeidet i CCIA

Parallelt med konferansens felles program ble det gjennomført møter i de enkelte kommisjonene. Jeg deltok gjennomgående i CCIAs møter og arbeidsgrupper.

Kommisjonen ledes på en kompetent og engasjert måte av Peter Prove, som gjennom mange år har vært en sentral skikkelse i WCCs internasjonale arbeid. Samtidig ble det tydelig at CCIA, på linje med flere andre deler av Kirkenes Verdensråd, står overfor betydelig økonomisk og organisatorisk usikkerhet. Budsjettreduksjoner, stillingskutt og usikker finansiering påvirker mulighetene for langsiktig planlegging og kapasitetsbygging.

CCIA var under møtet formelt sett ikke beslutningsdyktig på grunn av manglende oppmøte fra enkelte medlemmer. Dette skapte imidlertid få praktiske problemer, siden kommisjonens arbeid i stor grad bygger på konsensusprinsipper og løpende samråd. De fleste diskusjonene handlet dessuten om strategisk retning, prioriteringer og videreutvikling av pågående arbeid.

Mitt inntrykk er at flere av arbeidsgruppene fungerer godt og består av personer med høy faglig kompetanse og omfattende internasjonal erfaring. Temaene det arbeides med er svært relevante, og spenner fra fredsbygging, menneskerettigheter og internasjonal humanitær rett til migrasjon, klimarettferdighet, religionsfrihet og internasjonalt diplomati.

En interessant observasjon fra flere samtaler var at både WCC og CCIA i økende grad opplever etterspørsel fra aktører innen FN-systemet. Bakgrunnen synes å være at mange internasjonale organisasjoner strever med å opprettholde et troverdig og mobiliserende språk om felles verdier, menneskerettigheter og internasjonalt ansvar i møte med dagens geopolitiske utvikling. Her oppfattes trosbaserte aktører, og særlig den økumeniske bevegelsen, som viktige samarbeidspartnere fordi de fortsatt forvalter sterke fortellinger, normgrunnlag og språk for menneskelig verdighet, solidaritet og globalt ansvar.

Vurdering

Jeg vurderer konferansen som nyttig og faglig relevant. Den gav et godt innblikk i bredden i WCCs arbeid og bekreftet den fortsatte betydningen av økumenisk samarbeid i møte med globale utfordringer.

Særlig verdifull var kombinasjonen av prinsipielle diskusjoner og møter med konkrete samfunnsutfordringer, slik besøket hos MAP Foundation illustrerte. Samtidig opplevde jeg at konferansen synliggjorde både styrken og sårbarheten i dagens økumeniske arbeid: styrken gjennom de omfattende internasjonale nettverkene, den store faglige kompetansen og den sterke verdiforankringen; sårbarheten gjennom begrensede økonomiske ressurser og usikkerheten som preger flere av WCCs arbeidsområder. Dette ble ikke minst tydelig og godt reflekteret i KVs generalsekretær Dr. Jerry Pillays keynote-foredrag.

Møtet bekreftet også at spørsmål om migrasjon, statsløshet, demokrati, menneskerettigheter, fredsbygging og kunstig intelligens i økende grad må forstås i sammenheng. Dette styrker behovet for tverrfaglige og tverrkirkelige arbeidsformer, både innenfor WCC og i Den norske kirkes internasjonale engasjement.

Oppfølging

På bakgrunn av konferansen vil jeg særlig peke på følgende oppfølgingspunkter:

1. Fortsatt aktiv deltakelse fra Den norske kirke i CCIAs arbeid om menneskerettigheter, fredsbygging og internasjonale spørsmål.
2. Oppfølging av arbeidet med flyktninger, migranter og statsløshet, herunder erfaringene fra Sørøst-Asia.
3. Bidrag til den pågående økumeniske refleksjonen om demokratiets framtid, multilateralt samarbeid og internasjonal rett.
4. Videre arbeid med etiske og teologiske perspektiver på kunstig intelligens.
5. Løpende oppmerksomhet om de økonomiske og organisatoriske utfordringene som preger WCC og flere av organisasjonens programområder.

Konferansen styrket min oppfatning av at CCIA fortsatt representerer et viktig globalt forum for kirkelig engasjement i internasjonale spørsmål. I en tid preget av økende geopolitisk rivalisering og svekket tillit til multilaterale institusjoner framstår behovet for slike arenaer som minst like stort som tidligere. Den norske kirke har både kompetanse og troverdighet til å bidra konstruktivt i dette arbeidet, og bør etter mitt syn fortsatt være en aktiv deltaker i utviklingen av CCIAs arbeid og prioriteringer.

Oslo, 3. november 2026. Sturla J. Stålsett